

Poziom kształcenia (podkreślić): szkoła podstawowa, gimnazjum, szkoła ponadgimnazjalna
Klasa: I

Podstawa programowa: *Podstawa programowa z komentarzami. Tom 4. Edukacja historyczna i obywatelska w szkole podstawowej, gimnazjum i liceum. Historia i społeczeństwo, historia, wiedza o społeczeństwie, podstawa przedsiębiorczości, ekonomia w praktyce, wychowanie do życia w rodzinie, etyka, filozofia*, [Warszawa 2009], s. 38. poz. 15.2 [Uczeń porządkuje i sytuuje w czasie najważniejsze wydarzenia związane z relacjami polsko-krzyżackimi w epoce Jagiellonów]
i / lub program nauczania:

Temat lekcji: Na grunwaldzkich polach – Wielka Wojna z Zakonem Krzyżackim

Cele ogólne:

- poznawcze(y):

Uzyskanie wiedzy na temat wojny polsko-krzyżackiej z lat 1409-1411.

- kształcące(y):

Rozwijanie umiejętności pracy z tekstem źródłowym, planem historycznym oraz mapą historyczną.

- wychowawcze(y):

Rozwijanie postawy szacunku wobec dokonań przodków.

Cele operacyjne:

I. Wiadomości:

A. Zapamiętanie wiadomości:

Uczeń pamięta:

- daty: 1407 r., 1409 r., 15 VII 1410 r., 1411 r.,
- pojęcia: chorągiew, szarża,
- postaci: Ulrich von Jungingen, Władysław Jagiełło, książę Witold.

B. Zrozumienie wiadomości:

Uczeń rozumie:

- Znaczenie poznanych na zajęciach pojęć,
- genezę wojny polsko-krzyżackiej,

II. Umiejętności:

C. Stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych:

Uczeń potrafi:

- Stosować w wypowiedziach poznane na zajęciach terminy,
- opisywać własnymi słowami genezę oraz skutki sporu polsko-krzyżackiego,
- odpowiadać na pytania postawione do źródeł pisanych, oraz mapy historycznej i planu historycznego.

D. Stosowanie wiadomości w sytuacjach problemowych, nowych:

- Przenosi informacje uzyskane podczas lektury tekstu źródłowego na plan historyczny,
- podejmuje się próby oceny postanowień pokoju toruńskiego z 1411 r.

Środki dydaktyczne:

1. Podręcznik: S. Roszak, *Śladami przeszłości. Podręcznik do historii dla klasy drugiej gimnazjum*, Warszawa 2011, s. 94-101.
2. Zeszyt ćwiczeń: Grzegorz Wojciechowski, *Śladami przeszłości. Zeszyt ćwiczeń do historii dla klasy drugiej gimnazjum*, Warszawa 2014, s. 42-45.
3. Mapa ścienna: *Wielka wojna z Zakonem Krzyżackim*.
4. Karta pracy ucznia: *Na grunwaldzkich polach – Wielka wojna z Zakonem Krzyżackim* [załącznik nr 1]

Metody:

1. Pogadanka,
  2. Praca z tekstem podręcznikowym,
  3. Praca z mapą historyczną – podręcznikową oraz ścienną,
  4. Praca z planem historycznym,
  5. Sporządzenie notatki na podstawie wykładu podręcznikowego.
- .

T O K   L E K C J I

Ogniwa lekcji (czas w minutach)	Treści merytoryczne	Czynności N/U N - nazwa metody U - system poleceń, pytań, skierowanych do ucznia. Np. :N: Pogadanka. U: W jaki sposób (...)?	Kształtowane umiejętności uczniów
I. Czynności organizacyjno-porządkowe [2min.]		Nauczyciel po przywitaniu się z klasą sprawdza listę obecności oraz zapisuje temat lekcji do dziennika lekcyjnego, uczniowie zajmują miejsca oraz wyjmują podręczniki i zeszyty.	
II. Rekapitulacja wtórna (ogniwo sprawdzające stopień opanowania wiadomości z ostatniej(ch) lekcji) [5min.]	Nawiązanie do tematu poprzednich zajęć, dotyczącego zawieranych pomiędzy państwem polskim a Krzyżakami unii – w Krewie, Wilnie i Horodle.	<p>N. i U. – pogadanka</p> <p>Nauczyciel nawiązuje do tematu poprzednich zajęć pytając uczniów o motywy, którymi kierowały się państwa polskie oraz litewskie przy zawieraniu unii. Uczniowie udzielają zwięzłych odpowiedzi.</p> <p>N:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wymieńcie przyczyny zawierania unii w Krewie, Wilnie i Horodle - Podajcie, jakie korzyści mogły czerpać państwa polskie oraz litewskie po ich zawarciu. 	<ul style="list-style-type: none"> - Doskonalenie umiejętności korzystania z nabytej wiedzy, - kształtowanie poprawności językowej wypowiedzi oraz nawyku sygnalizowania podniesieniem ręki chęci wzięcia udziału w dyskusji.

<p>III. Ogniu wiążące [5min.]</p>	<p>Wprowadzenie do nowego tematu lekcji</p>	<p>Informacja N: Niestety mimo prób zabezpieczenia się przed agresją krzyżacką, jakimi były unie, o których wspominaliście, nie udało się osiągnąć tego celu. Państwa polskie oraz litewskie stoczyły ciężką wojnę z Zakonem Krzyżackim. Na dzisiejszych zajęciach dowiedziecie się dlaczego do niej doszło oraz jakie były jej skutki. Proszę, zapiszcie temat lekcji do zeszytu.</p>	<p>-Skupienie uwagi przez uczniów na treściach przedstawianych przez nauczyciela</p>
<p>IV. Tok lekcji właściwej (opracowanie nowych treści) [27min.]</p>	<p>1. Droga do wojny – geneza konfliktu polsko-krzyżackiego [5 min.]</p> <p>2. Wybuch konfliktu [6 min.]</p>	<p>N: elementy wykładu Nauczyciel w kilku słowach wprowadza uczniów w zagadnienie genezy wojny polsko-krzyżackiej z lat 1409-1411. Zwraca szczególną uwagę na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zarzucanie przez Krzyżaków Litwie chrztu pozornego, - fakt szerzonej chrystianizacji na ziemiach litewskich przez polskie duchowieństwo – wskazuje, że taki stan rzeczy poważnie podważał sens istnienia w tym regionie Europy zakonu, - nieprawdziwe informacje rozpowszechniane przez Krzyżaków w Europie o królu Władysławie Jagielle i księciu Witoldzie, - wybór na stanowisko wielkiego mistrza zakonu krzyżackiego Ulryka von Jungingena-szczególnie nieustępliwego i zdecydowanego przeciwnika Polski i Litwy. <p>U: samodzielna praca z tekstem podręcznika oraz mapą historyczną – podręcznikową, praca pod kierunkiem nauczyciela z mapą ścienną</p> <p>Nauczyciel poleca uczniom przeczytanie fragmentu tekstu podręcznikowego ze strony 94 oraz 95. Następnie uczniowie przenoszą wiedzę zdobytą podczas lektury na mapę historyczną zamieszczoną w</p>	<p>- Kształtowanie umiejętności wyciągania wniosków z wykładu nauczyciela, selekcji przedstawianego materiału, sporządzania notatek uczniowskich</p> <p>- Kształtowanie umiejętności pracy z tekstem podręcznikowym oraz mapą historyczną</p>

	<p>3. Bitwa pod Grunwaldem [10 min.]</p> <p>4. I pokój toruński [4 min.]</p>	<p>podręczniku na stronie 95. Ich zadaniem jest wskazanie na niej: kierunku marszu wojsk krzyżackich oraz armii polsko-litewskiej. Po tym ćwiczeniu nauczyciel prosi wybranego ucznia o przeniesienie tych informacji z mapy podręcznikowej na mapę ścienną. Uczeń pokazuje owe kierunki klasie, jednocześnie wskazując na Malbork oraz Toruń.</p> <p>U: praca z tekstem źródłowym i planem historycznym, N: elementy wykładu</p> <p>Uczniowie czytają z rozdanych przez nauczyciela kserokopii Karty pracy ucznia o przebiegu bitwy pod Grunwaldem według przekazu kronikarza Jana Długosza, a następnie na podstawie tego tekstu wykonują polecenie związane z analizą planu historycznego – w połączeniu z przeczytanym tekstem.</p> <p>Po wykonaniu polecenia nauczyciel poleca przeczytanie odpowiedzi, uzupełnia wiedzę uczniów zdobytą dzięki wykładowi podręcznikowemu oraz planowi historycznemu, o bitwę pod Koronowem.</p> <p>U: sporządzenie notatki:</p> <p>Nauczyciel poleca uczniom wynotowanie w punktach postanowień I pokoju toruńskiego – na podstawie tekstu podręcznikowego ze strony 98. Następnie prosi wybranego ucznia o głośne odczytanie punktów.</p>	<p>- Kształtowanie umiejętności pracy z mapą historyczną ścienną</p> <p>- Kształtowanie umiejętności pracy z tekstem źródłowym oraz planem historycznym</p> <p>- Kształtowanie umiejętności pracy z tekstem podręcznikowym, umiejętności selekcji jego wykładu i sporządzania krótkiej notatki w postaci równoważników zdań</p>
<p>V. Rekapitulacja pierwotna (sprawdzenie stopnia opanowania nowych treści, wnioski) [5min.]</p>	<p>Usystematyzowanie wiedzy zdobytej przez uczniów na zajęciach</p>	<p>U: praca pod kierunkiem</p> <p>Nauczyciel celem sprawdzenia wiedzy uczniów, stopnia opanowania nowych treści zadaje kilka pytań:</p>	<p>- Kształtowanie umiejętności wykorzystywania posiadanej wiedzy w praktyce, sytuacjach nowych,</p>

		<p>- dlaczego doszło do wybuchu wojny pomiędzy Krzyżakami a Polakami sprzymierzonymi z Litwinami?</p> <p>- w jakich latach toczył się ten konflikt zbrojny?</p> <p>- jakie dwie fazy bitwy pod Grunwaldem wyróżnił w swojej kronice Jan Długosz?</p> <p>- wymieńcie postanowienia pokoju toruńskiego</p>	<p>-kształtowanie poprawności językowej wypowiedzi oraz nawyku sygnalizowania podniesieniem ręki chęci wzięcia udziału w dyskusji.</p>
VI. Kontrola i ocena [2min.]	Nagrodzenie uczniów szczególnie aktywnych podczas zajęć	Nauczyciel w postaci wpisywanych do dziennika lekcyjnego „plusów” nagradza aktywność uczniów	
VII. Praca domowa (zadanie, wyjaśnienie) [2min.]	Objaśnienie na czym polega praca domowa	Nauczyciel objaśnia na czym polega praca domowa: zadania z zeszytu ćwiczeń: strony 42-43.	